

עמוס בן גרציה ז"ל
עמראללה בן זולכיה ז"ל
עדנה בת שוקת ז"ל
אבנר בן מיסה ז"ל
יוג'י בן מרים ז"ל

לרפואת

מיטל שמחה בת עליזה
עשור בן אסתר
אתי בן יוסף

הרב שי עובד שליט"א

ראש כולל "חיים שאל" ע"ש מרן החיד"א זיע"א

בית עובד

עיקר וטפל

נושאי השיעור:

אל תהי צדיק הרבה ואל תתחכם יותר | אמאל'ה, פסח הגיע! | הנקודה המרכזית של פסח | הר"ן - זה הרס היהדות | הרמח"ל - מה המלאכה הקשה ביותר ביהדות? | 350 ש"ח מצות! | להחמיר - לעצמך בלבד | דרך החינוך של החזון איש - מחפשים אושר ביהדות | מרן הרב עובדיה - מאיפה באו החומרות? | הרב קנייבסקי - מיעוט שיחה | הרב ליפקוביץ' - עבודת ה' בנחת! | איך זוכים לילד כמו ר' יצחק הוטנר?

אל תהי צדיק הרבה ואל תתחכם יותר

סגור ושמור, שלא יכנסו וכו'. אני בונה לך פה בית, תביא את האישה, את הילדים, מהיום אתה חי על חשבוני, אתה גר פה בגן."

לימים, העבד התחיל להתעסק עם הגדר והיה 'משוגע' עליה. היה מטפל רק בגדר - צובע, מסייד, מסדר, הולך, מקיף, בודק, רואה, משפר, בונה. ובעונות הרבים שכח את הגן. נבלו כל הפירות, נבלו כל הפרחים, הגן נהיה חורבה, והעבד ממשיך להתעסק עם הגדר. ועל זה רבותינו אומרים - אל תהיה צדיק הרבה, לטפל בגדרות של רבנן, ותעזוב את העיקר, שהוא דאורייתא. מה הכוונה?

כתוב בקהלת: "אל תהי צדיק הרבה ואל תתחכם יותר, למה תשומם". ככה אומר שלמה המלך. רבותינו עמדו על המשפט הזה. מה הכוונה "אל תהי צדיק הרבה"? מביאים רבותינו משל - היה מלך, ולמלך הזה היה גן. והיו שם פרחים מאוד נפלאים, עם כל הסוגים הכי מיוחדים בעולם, בכל הצבעים. עצי גן עדן, נהרות אפרסמון, גן פלאי. וכיאה וכראוי לגן כזה, צריך גם גדר, שלא יכנסו ליסטים וחיות להפריע או להרוס את הגן. ולכן הוא עשה גם כן גדר מאוד יפה ומיוחדת.

ואז היה צריך לטפל בגן. הוא קרא לאחד העבדים שלו, אמר לו "תראה איזה גן יפה, כמה מושקע הגן. אתה תשקה אותו, וכמובן שים לב גם על הגדר של הגן. תקפיד שיהיה

אמאל'ה, פסח הגיע!

תראו את הפלא הגדול - אנחנו טורחים כמעט חודש ימים סביב מצווה יסודית אחת. רבותי, תדעו לכם, כל מה שאנחנו עושים בפסח, זה עבור המצווה ששם אנחנו זורעים זרע לאמונה בבנים, בבנות, בבני הבית. כל מה שאנחנו טורחים בהכנת המצות, יין, קניות, בישולים, כלים, הכל זה כדי להגיע לנקודה שהיא הנקודה המרכזית, הכל סביבה - מצוות והגדת לבנך. במצווה הזאת אנחנו לוקחים זרעי אמונה, זורעים בילדים, וזה מתפתח בהם כל השנים.

תראו, רוב הטלפונים של האנשים, מסכנים, זה המעברים שהם עוברים בחיים, כל אחד והצרות שלו. עכשיו גם הילדים בבית. לפני פסח תמיד הם בבית, יש חופשה של הישיבות, של התלמודי תורה, ועכשיו בפרט גם המלחמה אז הם היו יותר בבית. ובמה האמא עסוקה? בפסח. הגיע פסח. פסח הפך להיות כאילו מגיע איזה שד, משהו מפחיד בר מינן... פסח זה שהקדוש ברוך הוא בא לבקר אותנו, בא להיטיב איתנו!

ככה כותב החת"ם סופר.

הנקודה המרכזית של פסח

פסח, אבל אין להם כוח לילדים, אין להם מצב רוח לילדים, אין להם כוח לחיים, אין להם כוח לעצמם. שבורים ורצוצים ועייפים. והילדים? בועטים בהם מחדר לחדר, ממדרגות למדרגות, מגינה לגינה.. ואז הילד מקבל תובנה, הוא אומר לעצמו "היהדות היא קשה, אני רואה את אלה בחוץ, מבסוטים על החיים, נוסעים, מטיילים.. " הוא הגן, הוא הפרחים, כל הגדר זה בשביל הפרחים, ונמצא שבגלל הגדר הרגו את הפרחים!

אתם מבינים? יוצא שכל היסוד של כל חג הפסח, כל ההכנות של חג הפסח, הכל כדי להגיע לנקודה המרכזית- לזרוע את האמונה בילד, 'והגדת לבנך'. לגדל ילדים בעלי אמונה, לגדל ילדים שיאהבו את הקדוש ברוך הוא, יתחברו לקדוש ברוך הוא. זה כל העניין.

עכשיו, מה קורה בבית, רבותיי? במה האמא והאבא עסוקים? בגדרות. נכון, צריך קניות, מצות, נקיונות וכו'. אבל מי הופך להיות קורבן בבית? מי שאמור להיות הכל עבורו! ואז הילד רואה שאמא שומרת פסח, אבא שומר

הר"ן - זה הרס היהדות

יתברך רצה לזכותנו, לא להעמיס עלינו העבודות הכבדות שנקוץ בהם". שמעתם איזה לשון של הר"ן? אם אתה משדר כבודות ולחץ, ואין לך כוח כבר, ואין לך... זה ההרס של היהדות.

תראו איזה כוח יש לשטן: הוא בא לאישה, אומר לה "בפסח חייבים לצבוע את הבית, את הבלטות, את הקירות, את חייבת. אם לא תצבעי, את גויה, את לא שווה כלום". משגע אותה, יושב לה על המוח, "תוציאי את כל הארונות, תכניסי את הארונות, תקראי לבעלך מהכולל, שלא ילך לשיעור. תעשי ככה וככה, את חייבת.."

מה השם רוצה מאיתנו? אני אקרא לכם לשונות של ראשונים. תראו מה הר"ן, רבנו ניסים, אחד מהראשונים, כותב: "ומן הטובות הגדולות שהטיב השם יתברך לנו והחסדים העצומים הוא ששיער המצות בענין שתושג עשייתם בנקלה ולא יבואו לטורח". אתם שומעים? הקדוש ברוך הוא עשה את התרי"ג מצוות ואת כל היהדות, שהכל יבוא לנו בנקל ולא בטורח. וכותב הרב: "כי רצה השם יתברך לזכותנו ולא להעמיס עלינו עבודות כבדות שנקוץ בהם". אתה שומע מה זה? אם יש מועד, יש חג, שבת, מצווה, תפילה, משהו גורם לך ל.. זה עושה לך בלב כאילו משהו כבד, זה לא היהדות שלנו! כך אומר הר"ן. "כי השם

הרמח"ל - מה המלאכה הקשה ביותר ביהדות?

למה? כי היא עם המברשת ביד. והילד רעב.. "אמא, משעמם לי, תשבי איתי קצת, ספרי לי סיפור". "עכשיו סיפור?!" בועטת בו, פאך, "לך לאבא שלך!" איפה האבא? בהגעלת כלים, במצות, בזה.. היא בועטת אותו למדרגות, הוא בועט בו משם, כמו כדורגל.. וזה שאומר הרב "הרבה דברים טובים יכול היצר לרחק כאילו הם רעים". כל מה שאתם עושים זה בשביל 'והגדת' - לתת לבן שלך אמונה, אהבת היהדות, שמחה ביהדות.

תראו מה הרמח"ל כותב: "העבודה הקשה ביותר ביהדות זה לדעת את משקל החסידות". מה חסידות, ומה אסור לעשות. זה לא חסידות, זה שטן. ואומר הרמח"ל - יש ליצר הרע בדבר הזה סכנה גדולה להפיל אותך מהיהדות. ואם לא אותך, את הילדים שלך. תראו איזה לשון! סכנה עצומה בדבר. "כי הרבה דברים טובים יכול היצר להרחיק כאילו הם רעים".

הילד בא לאמא ב-10:00 בבוקר "אני רעב". "לא עכשיו".

350 ש"ח מצות!

אמר לי "השנה קצת קשה לי..". אמרתי לו "היום עוד לא עצבנו אותך, זה הצער הראשון היום. במחילה מכבודך, אני לא אענה לך. תן לי לסיים בכבוד את השיחה איתך, כל טוב סלה". תק, ניתקתי. אין לי כוחות ועצבים.. מה, אתם משוגעים? רבותיי, בית משוגעים. חומרות שהר"ן כותב

ואומר הרב "והרבה חטאים לקרב כאילו הם מצוות גדולות". אייאיי.. שמעתם מה זה? "והרבה חטאים לקרב כאילו זה מצוות גדולות". חומרות, חומרות, עוד חומרות.. רבותיי, אתם לא תאמינו, מישהו התקשר ואמר לי שהוא מחמיר לקנות כל שנה מצות ב-350 שקל. 350 שקל! הוא

מסילת ישרים פרק כ'.	1
לא לזלזל בשום דבר שביהדות שלנו, בשום מנהג. אבל אומר הרב, יש משקל החסידות.	2
"על כן נמצאת סכנתו עצומה".	3

היהדות.

אתה רוצה להחמיר? מי שרוצה להחמיר, יכול להחמיר לעצמו. הוא מבסוט מהחומרה הזאת, וגם לא יודעים שמחמירים. יש לי חבר טוב, הוא מחמיר כל מיני חומרות, רק אשתו יודעת על החומרות האלה. והיא אומרת לו, "זה אל תאכל, זה כן". הוא לא עושה קניות, הוא לא יודע, הוא לומד כל היום ברוך השם.. הוא מבסוט, אפילו הילדים לא יודעים. "אבא אני אשים לך חמוס?" "לא, לא בא לי חמוס, אני רוצה לאכול עכשיו מצות".

"חומרות שלא שערם רבותינו", לא שערם, לא עלה להם על המחשבה חומרות כאלה..

אתם יודעים למה אנחנו מחמירים? אני חייב לגלות לכם את זה. רבי פנחס מקוריץ כותב את זה באמרי פנחס⁴ הוא שואל - למה בראשונים לא מצאנו מעולם חומרות שנמצאים באחרונים? הרב אומר - אנחנו לומדים ראשונים, לא רואים חומרות, הכל בסדר, ואחרונים הולכים ומכבידים בחומרות. למה? אומר הרב: "אין ראוי לאדם להחמיר ולהיות לו מורא ביותר או להחמיר הרבה, כי מעורר דינים". חומרות זה דינים בעולם. זה מביא מלחמות, בעיות, זה לא

להחמיר - לעצמך בלבד

הכל אצלו חומרות, חומרות, חומרות. פלא פלאות. אומר הרב: "לא להחמיר חומרות יתרות כי בזה ממשיך על עצמו הגלות ח"ו. כי החומרות הם מסיטרא דדינא, והראיה שהספרים האחרונים מחמירים יותר מהראשונים, וכל מה שניתוסף ספר חדש יש בו כמה חומרות חדשים והוא מפני תוקף הגלות שבכל פעם הוא כבד יותר בעוה"ר. לכן אין לאדם להחמיר יותר מהשו"ע". וזה מה שאומר הרמח"ל "הרבה חטאים לקרב כאילו הם מצוות גדולות".

מה השם רוצה ממך? מה אמר לך לעשות? קחי שקית, תאספי את כל החמץ לשקית, שימי בחוץ. תנקי עם סמרטוט, יש לך כלים לפסח, תוציאי את הכלים, תשימי את הכלים. היום את הולכת לסופר, את קונה הכל כשר. זהו. תהיי עם הילדים, תשמחי את הילדים, תהיה עם הילדים שלך, תהיי בן אדם. מה עשינו ליהדות שלנו רבותיי? מה אנחנו עשינו ליהדות שלנו..

לא יודעים שהוא מחמיר. זה נקרא מחמיר טוב, מחמיר מבורך. אשתו יודעת את החומרות האלה, למה? כי היא לא תחמיר את החומרות שלו, היא בוודאי תאכל חמוס, והיא בוודאי תשתה קולה. מה אכפת לה ממנו שהוא מחמיר. אבל הילד יכול להגיד "רגע, אם אבא מחמיר, אולי אני גם אחמיר" וזה לא הדרגה שלו, אז הוא לא מגלה לילדים את החומרות שלו. אשתו יודעת את השיגעונות שלו, והוא מבסוט מזה. אוכל מצות, אוכל בשר, ומבסוט מהחומרות האלה. זה נקרא מחמיר.

אומר רבי פנחס מקוריץ - וגם אמר שהמחמיר חומרות מושך על עצמו הגלות, כי החומרות מסטרא דדינא. והראיה שהספרים האחרונים מחמירים יותר מהראשונים. פלא פלאות. אתם יודעים למה? אני ראיתי את זה בעיניים ראיתי הרבה שלומדים מקיצורים וכותבים, מי שאין לו את היסודות של הבית יוסף, של הראשונים,

דרך החינוך של החזון איש - מחפשים אושר ביהדות

אומר החזון איש⁵: "ויש להזהר שלא ישפיעו דבריהם לנטיה, כי דרך התורה כבדה וגודרת בפני תענוגי החיים. לכן מן הראוי למעט את הדיבור בחובות התורה". אומר הרב - אם אתה למדת חומרות, קדושות, עניינים, דברים גבוהים, אל תעשה מזה רעש, אל תכביד על האנשים. "אך הדיבור" - כשאתה מדבר עם ציבור, עם הילדים, עם בני המשפחה - "ראוי להיות מרנין ומשמח ונוטה אל הנעימות ורגשי החיים" - לתת להם ליהנות מהיהדות - "כראוי להמשיך לב נעורים בעבותות אהבה, ולב רצוי ושמח נקל לנהל באורח חיים למשכיל" - כשהלב של הילד שמח, הלב

רבי מיכל יהודה ליפקוביץ' מספר⁶ שפעם הוא בא לחזון איש לשאול על שידוך. הוא סיפר לו על האישה והפרטים שלה, ואמר "אבל היא מוכנה להקריב את עצמה לתורה". מה ענה על זה החזון איש? תשמעו רבותיי, אמר לו: "אנחנו לא מחפשים קורבנות, אלא מחפשים אישה שמאשרת בחיי תורה". "אני מוכנה למסור נפש". גברת, לא צריך קורבנות. צריך אישה שתאהב את התורה. כך החזון איש אומר. פלא פלאות. איזה יהדות מתוקה יש לנו. ואיך אנחנו עושים אותה? חיסרון דעת⁷.

ערך פסח.

מביא את זה בספר דובב שפתיים.

יש אדם שלא אוכל מצה מכונה כי הוא חושש, והוא לא אוכל שמורה עבודת יד כי הוא חושש, הוא מסכן. בין שמיים לארץ. השם יעזור. מה אני אגיד לכם.. שו"ת חזו"א ח"ג עמ' סט.

במשך חוכמה, רבי מאיר שמחה כותב: "כי משפטי השם ודרכיו דרכי נועם, וכל נתיבותיה שלום. ולא עמסה על הישראלי מה שאין ביכולת הגוף לקבל". התורה לא נתנה עומס על הישראלי. מה שעמוס לך, מה שכבד לך, זה לא היהדות שלך, זה לא החלק שלך. מה שמעציב אותך, זה לא שלך.

פתוח, אתה יכול להחדיר לו אמונה שם - "וחלילה לגרום עצבות הרוח שהוא היסוד של היצר, להתעות את האדם מן המסילה" (הישרה אל השם). אתם שומעים מה זה! זה דרך החינוך של החזון איש! תן להם את הטוב שביהדות, את האור שביהדות, את השמחה שביהדות. לא לגלות להם דברים של קשיים.

מזן הרב עובדיה - מאיפה באו החומרות?

עושים לאנשים במוחין שלהם. אתה אומר לו שזה מותר, הוא לא יכול לקבל את זה. הוא צריך שתחמיר לו!

כותב הרב עובדיה - הם מתנהגים בחומרות יתרות מחסרון לימוד התורה. וזה שאנחנו אומרים בתפילה 'השיבנו אבינו לתורתך וקרבתנו מלכנו לעבודתך'. קודם כל השיבנו לאיפה? לתורתך. אחר כך, החזירנו בתשובה שלמה לפניך. כי בלי תורה אתה לא יכול לחזור בתשובה. אתה נהיה משוגע, זה עניין של שיגעון.

יש איזה מישהו שהתקשר עליי שהבן שלו לא מדבר איתו. בא שבתות, לא מדבר, בא חגים, לא מדבר⁸. "אתה יכול לדבר עם הבן?" אמרתי לו טוב, נו, זה פיקוח נפש. אז דיברתי עם הבן. הוא בעל תשובה, למה הוא לא מדבר איתם רבותי? מה השיגעונות? מה אמא שלו אמרה? ידעתם את התשובה, יפה מאוד - ביטול תורה. הוא אמר לי "זה ביטול תורה, אני מעדיף ללמוד". הוא בא עם הרבה עלונים, קורא עלונים כל הזמן.

הרב עובדיה כותב בענף עץ אבות⁸ - מאיפה באו כל החומרות? אומר הרב - בימינו לשמחתנו רבו בעלי תשובה, השבים בכל ליבם לתורה ולמצוות ולמעשים טובים. אך יש כאלה שהקצינו מאוד מן הקצה אל הקצה - בפרט אם התחברו לרבנים שהם מצד הדין, אז השם ירחם מה קורה בבתי האלה - ומפני חוסר ידיעתם בתורה והתנהגותם הקיצונית, גורמים להפרת שלום בית, בפרט אלה שאין להם פנאי ללמוד הלכות כדת, ומתנהגים בחומרות יתרות. ואז הוא מתקשר ואתה אומר לו "הרב עובדיה מקל", הוא אומר לך "לא, אבל מה אומר פוסק פלוני?" פלוני, מה אכפת לי מה הוא אומר? מה התקשרת לשאול עכשיו? זה גם לא אכפת לך, זה לא קשור אליך גם כן הדבר הזה. מחפשים חומרות, חומרות, חומרות, חומרות..

יש דברים שאני לא שוכח. לפני הרבה זמן בפסח מישהו התקשר אליי, שאל אותי משהו בהלכה, אז עניתי לו, אמרתי לו "זה מותר", הסברתי לו איך. אז הוא אמר לי "אתה פוסק?" אמרתי לו "לא, אני רק משתעמם דרך הטלפון, עם עוד אנשים אחרים..". תראו מה החומרות

הרב קנייבסקי - מיעוט שיחה

שיחה קלה ולא יאריך בה. וכן פירש התפארת ישראל. שמעתם מה זה, התורה לא ניתנה למלאכי השרת. התורה ניתנה לבני אדם. כתב הרמ"ק - מותר לדבר שיחה בטלה בשבת. לא משנת חסידות, אבא שלך רוצה לדבר איתך, אמא שלך רוצה לדבר איתך. מאיפה בא השיגעון הזה? מה, פתאום נהיית הרשב"י? רשב"י אמר לאמא שלו "שבת היום". אתה נהיית הרשב"י? אתה היית 13 שנה במערה אתה? תבין מה קרה לאנשים..

אז תראו, בסיעתא דשמיא, מצאתי את הרב קנייבסקי⁹, כותב הרב - התורה נקנית ב- 48 קניינים, אחד הקניינים זה מיעוט שיחה. מה הפשט מיעוט שיחה, רבותי? מה זה מיעוט שיחה? אומר הרב בשם הגר"א - מה שכתוב במשנה 'תורה נקנית במיעוט שיחה', הכוונה, יש חיוב במיעוט השיחה. לחייב אותך לדבר בשיחה בטלה קצת. רבותינו חייבו אותנו לדבר דברים בטלים קצת, במיעוט, חייב קצת את המיעוט הזה. למה? שאם ילמד הרבה בלי הפסק, תתבלבל עליו דעתו. ולאוקמי גירסא, צריך לזמן

8 עמוד מ"ה.

9 אנשים חושבים שהרב עובדיה מקל. הרב עובדיה לא מקל, זה שקר להגיד שהרב עובדיה מקל. הרב עובדיה פוסק. הוא יודע הרבה תורה. כשאדם יודע הרבה תורה, אז הוא יודע לחשב את הדברים. הרבה פעמים שומעים פסק של הרב עובדיה, אתה אומר איך הוא כתב ככה, זה לכאורה זה לא שולחן ערוך. תתחיל ללמוד את התשובות, תתחיל לעיין, יש דברים שהוא גם כותב "ועיין, ועיין", אתה פותח שם, אתה רואה כמה קולות.

10 בכלל, אם הוא בא, עד שהוא מגיע..

11 אורחות יושר סוף פרק ב', מביא בשם ביאור הגר"א.

הרב ליפקוביץ' - עבודת ה' בנחת!

משהו מסויים בפסח. מצד שני, הילד אומר לך "אבא, בוא איתי קצת לגינה, אבא בוא תספר לי סיפור, אבא בוא תשב איתי". מה במשקל עכשיו? מה השם רוצה ממני עכשיו? מה העדיפות ביהדות עכשיו?

אומר הרב: "שיהיה ליבו ישר שבלבבות שלא יהא פנייתו אלא לעשות נחת רוח לפניו ולא זולת זה כלל, ושיהיה מעיין על מעשיו בעיון גדול. ואחר כל זאת ישליך על השם יהו ויאמר בו שהשם לא ימנע טוב להולכים בתמים". אתם מבינים? אז זה הכלל. רבותי, הכלל הוא - כל מה שיש לנו היום בחגים עכשיו, בפסח וכן על זה הדרך, זה הכלל גדרות שנתנו לנו רבותינו. הגדרות האלה זה כדי להגיע למצווה העיקרית, והגדת לבנך.

וזה הגן של האדם, במשל על גן המלך, הפרחים והעצים זה הילדים. והבן אדם צריך לטפח אותם, לשמור עליהם. ואם ההתעסקות עם הגדר הורסת את הילדים, הורסת את הגן, אז מה הועילו חכמים בתקנתם?

מה יצא מכל זה? נכון, יש עכשיו לחץ בבית, הילדים בבית, יש בלאגן בבית, יש בעיות בבית. אבל זה לא מצדיק להמאס עליהם את היהדות, להשניא עליהם את היהדות, בגלל כמה ניקיונות שאישה רוצה לעשות, בגלל בישולים שרוצים לעשות. תכף מתחילים בישולים, ולעשות, ולהכין? להאט את הקצב. במקום לעשות כמה שיותר סלטים, לעשות פחות. יש עניין גדול לאכול מצות. האישה תגיד להם "לא הספקתי לבשל, הילדים בבית". זו אישה חכמה.

רבי מיכל יהודה ליפקוביץ'¹² כותב: עבודת השם תהיה רק מתוך רוגע ומנוחת הנפש, ולא מתוך לחץ ובהלה. זה עבודת השם. אם פסח עושה לך לחץ, זה לא עבודת השם. נשמה טובה, אתה לא עובד את השם. נחת, לאט לאט, בניחותא. בגלל זה צריך ללמוד את כל הקולות.¹³ אומר הרב: "תמים תהיה, ללמוד בתמימות ולהיזהר מלתבוע מעצמו" - אל תתבע את עצמך יותר מדי - "המתלונן על מצבו, הבחינה, אם יביא אותו להתחזקות בשמחה, זה טוב. אבל אם המחשבות של התביעה מביא אותו למרירות, הרי זה עצת היצר ויש להתרחק ממחשבות אלו ולחפש דרך לשפר המצב, להסיר הדאגה והצער".

הרמח"ל שואל במסילת ישרים¹⁴ - מה הדרך הישרה? מצד אחד חז"ל אמרו "קדש עצמך במותר לך". מצד שני אמרו "כל מי שראה דבר מהעולם ולא נהנה ממנו, יענש עליו". אז מה חז"ל רוצים מאיתנו? ליהנות, לא ליהנות, מותר, אסור, איך לנהוג? אומר הרב: "הכלל האמיתי, כל מה שאינו מוכרח לאדם בענייני העולם הזה, ראוי שיפרוש. וכל מה שהוא מוכרח מאיזה טעם שיהיה - לפי מה שהוא, לפי מה שאדם עצמו - אם פורש הרי זה חוטא. וזה כלל נאמן".

ואיך ידע האדם אם הוא עושה את רצון השם או לא עושה את רצון השם? איך הוא ידע מה מותר, מה אסור, מה כן, מה לא? הרמח"ל מסיים כך: "באמת שלא יוכל איש להצליח במשקל החסידות אלא בשלושה אופנים. שיהיה ליבו ישר שבלבבות שלא תהיה פנייתו אלא לעשות הנחת רוח לפניו יתברך". תחשוב - יש לך עכשיו איזה עניין גדול לעשות

איך זוכים לילד כמו ר' יצחק הוטנר?

מסכת חגיגת! בערב פסח!

הוא אמר שזה כל כך ריגש אותנו, עד שהוא החליט להיות גדול בישראל, והוא גדל להיות בעל הפחד יצחק. זה אמא עם שכל. אם הייתה אומרת לו "מה עכשיו אתה נופל עליי בערב פסח.. טיפשה, מה יצא לך מכל הגדרות? תמשיכי לטפל בגדרות, ולהרוס את הגן של המלך.. זה רצון השם, זה מה שהשם רוצה מאיתנו? יזכנו השם יתברך לחזור בתשובה שלמה ונזכה לגאולה השלמה בעזרת השם

בעל הפחד יצחק, רבי יצחק הוטנר, כתב איך הוא זכה להיות כזה גדול בתורה. הוא סיפר שיום אחד, זה היה בערב פסח, הוא היה בחור צעיר והוא סיים מסכת בבא מציעא. והוא גילה את זה לאמא שלו בלחישת ככה, יצאה שמועה שרבי יצחק סיים בבא מציעא. האמא שמעה שהוא סיים בבא מציעא, וזה ערב פסח.. אמא רגילה היום, מה אומרת לבן שלה? "קח שקית עוגיות, לך לבית כנסת, תעשה שם סיום מסכת". רבותי, ערב פסח, היא לבשה בגדי חג, הלבשה את הילדים שלה בגדי חג, ערכו שולחן, האבא לבש בגדי חג, חיכו לרבי יצחק עם הגמרא, ערכו שולחן ועשו לו סיום

12 בדרכי חיים עמוד תכ"ו.

13 'אינו חוזר וניעור', אז עכשיו אתה מבין שכל מה שאתה אוכל זה באינו חוזר וניעור. היה ביטול לפני, הכל הסתדר, הכל בסדר. 'נטלי' מותר בפסח. הכשירו את הכלי, לא הכשירו, לא צריך להיכנס לנערווינים. לא להכנס לשיגעונות מהיהדות.

14 בפרק י"ג.